Інформаційні технології

УДК 004.852

Сидоренко Захар Андрійович

бакалавр комп'ютерних наук

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Сидоренко Захар Андреевич

бакалавр компьютерных наук

Национального технического университета Украины

«Киевский политехнический институт имени Игоря Сикорского»

Sydorenko Zakhar

bachelor of computer science of

The National Technical University of Ukraine

«Kyiv Polytechnic Institute»

АНАЛІЗ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ SMART CONTRACT

АНАЛИЗ И РЕАЛИЗАЦИЯ SMART CONTRACT

ANALYSIS AND IMPLEMENTATION OF SMART CONTRACT

Анотація: Проведено аналіз основних плюсів та мінусів смарт-контрактів, а також наведене приклад реалізації.

Ключові слова: smart contract, Blockchain, блок, ланцюжок блоків.

Аннотация: Проведен анализ основных плюсов и минусов смарт-контрактов, а также приведены примеры реализации.

Ключевые слова: smart contract, Blockchain, блок, цепочка блоков.

Annotation: The analysis of the main advantages and disadvantages of smart contracts has been carried out, as well as an example of implementation.

Keywords: smart contract, blockchain, block, chain of blocks.

Сьогодні існує окремий тип юристів, який займається складанням і супроводом контрактів. Такі контракти написані юридичною мовою, містять велику кількість сторінок і не завжди до кінця зрозумілі звичайним людям.

Традиційні контракти не тільки важкі в складанні, але і вимагають залучення третіх осіб для забезпечення їх дотримання. У випадку розбіжностей, сторони змушені звертатися до судів, що забирає ще більше часу і грошей [1].

З наближенням цифрової ери, прогрес торкнувся і цієї важливої частини суспільних взаємовідносин. У 1994 році юрист і криптограф Нік Сабо описав концепцію розумних контрактів (smart contracts), визначивши такий контракт як "електронний протокол передачі інформації, що забезпечує виконання сторонами умов контракту".

На думку автора концепції, смарт-контракти дозволили б забезпечувати автоматичне виконання умов угод (виробництво виплат, конфіденційність і навіть примусове виконання зобов'язань сторін) з мінімальними витратами на їх супровід і без необхідності залучення третіх осіб для забезпечення довіри.

Хоча технологія, здатна підтримувати смарт-контракти, з тих пір помітно розвинулася, запропоноване Сабо визначення і зараз точно виражає суть поняття [2].

У широкій інтерпретації, першим і найпростішим смарт-контрактом можна назвати протокол для здійснення транзакцій в мережі біткоін, адже її можна визначити наступним чином: «Блокчейн - це розподілений реєстр,

що дозволяє користувачам передавати інформацію та цінність без допомоги банків і посередників»

Виникнення технології блокчейн відкрило перспективу для створення систем, що дозволяють укладати і автоматично виконувати операції для досягнення заздалегідь заданих умов, минаючи централізованих посередників.

На відміну від юридичної мови паперових договорів, код не має подвійного тлумачення та інших лінгвістичних аспектів. Оскільки смарт-контракти є програмами і створюються на основі комп'ютерної логіки, сторони угоди можуть бути впевнені, що умови, прописані в коді контракту, будуть дотримані неухильно і не можуть бути змінені заднім числом [3].

Варто відзначити, що в останній рік жорсткість дотримання цієї властивості була піддана серйозному випробуванню, що в підсумку призвело до ідеологічного розколу в суспільстві найпопулярнішою на сьогодні системи для розумних контрактів Ethereum і подальшого хардфорку (певна зміна програмного коду, яка змінює структуру блоку, тобто зміна протоколу).

Проте відмова від послуг централізованих посередників і автономне виконання смарт-контрактів дозволяють істотно економити на забезпеченні чесності їх дотримання. Так як будь-який окремо взятий посередник може виявитися зацікавленим в тому чи іншому результаті угоди, оскільки вартість угоди може бути дуже великою.

Тому важливою особливістю розумних контрактів на блокчейні є децентралізоване виконання. Умови, необхідні для дотримання розумних контрактів, поширюються по всій розподіленій мережі блокчейн за допомогою тих самих механізмів, які передають інформацію про звичайні транзакції. Коли комп'ютери в мережі отримують інформацію про контракт, кожен з них приходить до незалежного рішенням щодо

виконання умов контракту, після чого звіряється з іншими вузлами мережі. Таким чином, жодна сторона не може самостійно вплинути на рішення, оскільки виконання угоди знаходиться в руках всієї системи цілком.

Щоб краще зрозуміти принцип роботи смарт-контрактів, можна порівняти їх з телефонними і торговими автоматами. Зазвичай для здійснення торгових операцій виробник, і кінцевий покупець стикаються з великою кількістю посередників, але в разі смарт-контрактів, опущена в автомат монета дозволить відразу отримати товар або послугу.

Найпростішим прикладом смарт-контракту є мультипідпис (multisig, escrow). За допомогою такого контракту контрагенти, які один одному не довіряють, можуть заморозити деяку суму монет на блокчейн таким чином, що в разі необхідності витратити цю суму будуть потрібні підписи більше половини учасників. Подальше ускладнення таких контрактів дозволяє вибудовувати моделі для голосувань про розподіл коштів у рамках децентралізованих фондів [4].

На практиці це означає, що інвестор, приймаючи участь в ICO і відправляючи криптовалюту на гаманець проекту, може бути впевнений в тому, що в разі провалу краудсейл-кампанії, його кошти будуть автоматично повернені. А в разі успішного збору заявленої суми, кошти будуть перераховані розробникам тільки тоді, коли достатня кількість учасників активують свої ключі, тим самим особисто підтверджуючи сумлінність проекту.

Смарт-контракти потенційно можна використовувати і для будь-яких фінансових дій в реальному світі - страхування, реєстрація і передача власності, кредитування, краудфандінг і так далі.

Нижче наведений код (Рис. 1), написаний для звичайного розумного контракту на блокчейн-платформі Ethereum. Контракти можуть бути написані в будь-якому блокчейні, але Ethereum найбільш популярний, оскільки надає необмежені можливості для написання розумних контрактів і роботи з ними.

```
/* Allow another contract to spend some tokens in your behalf */
function approve(address _spender, uint256 _value)
    returns (bool success) {
    allowance[msg.sender][_spender] = _value;
    return true;
}

/* Approve and then comunicate the approved contract in a single tx */
function approveAndCall(address _spender, uint256 _value, bytes _extraData)
    returns (bool success) {
    tokenRecipient spender = tokenRecipient(_spender);
    if (approve(_spender, _value)) {
        spender.receiveApproval(msg.sender, _value, this, _extraData);
        return true;
    }
}

/* A contract attempts to get the coins */
function transferFrom(address _from, address _to, uint256 _value) returns (bool success) {
    if (balanceOf[_from] < _value) throw;                 // Check if the sender has enough
    if (balanceOf[_to] + _value < balanceOf[_to]) throw;  // Check for overflows
    if (_value > allowance[_from][msg.sender]) throw;   // Check allowance
    balanceOf[_from] -= _value;                           // Subtract from the sender
    balanceOf[_to] += _value;                             // Add the same to the recipient
    allowance[_from][msg.sender] -= _value;
    Transfer(_from, _to, _value);
    return true;
}

/* This unnamed function is called whenever someone tries to send ether to it */
function () {
    throw;     // Prevents accidental sending of ether
}
```

Рис. 1 Код для розумного контракту [5]

В майбутньому смарт-контракти, швидше за все, стануть невід'ємною частиною нашого життя. Крім якісних змін у фінансовому секторі і побутовій сфері, розумні контракти можуть змінити і саму ділову інфраструктуру, яка допомагає функціонувати суспільству. Цілі дисципліни юриспруденції стануть непотрібними або зміняться до невпізнанності. Замість багатосторінкових паперових контрактів, де

потрібно вивіряти кожне слово, люди будуть користуватися смарт-контрактами, створеними за шаблоном або створювати унікальні контракти з допомогою універсальної цифрового мови. У той же час, повсякденна побутова економічна діяльність людей стане більш структурованою і безпечною без видимого ускладнення для споживача.

Література:

1. Antonopoulos Andreas Mastering Bitcoin: Unlocking Digital Cryptocurrencies / Antonopoulos Andreas – K. : NGITS, 2014. – C. 150 – 290
2. Tapscott Don, Tapscott Alex Blockchain Revolution: How the Technology Behind Bitcoin is Changing Money, Business, and the World / Tapscott Don, Tapscott Alex – K. : Information Systems, 2016 – C. 100 – 150.
3. Vigna Paul, Casey Michael The Age of Cryptocurrency: How Bitcoin and the Blockchain Are Challenging the Global Economic Order / Vigna Paul, Casey Michael – K. : Economic, 2015 – C. 200 – 210.
4. Skinner Chris Value Web / Skinner Chris – K. : Information technologies, 2016 – C. 150 – 175.
5. Blockchain Wallet API: Bitcoin Wallet API – Blockchain – Режим доступа: https://www.ethereum.org/token/. - Дата доступу : 30.06.2017.